

Posudek na diplomovou práci Heleny Doudové:
Rakouská kulturní politika a reforma spolkových muzeí

IMS FSV UK

Praha 2010

Vedoucí práce: Anita Pelánová

Zhruba od poloviny 80. let 20. století se ve významných evropských galeriích začaly pořádat ambiciózní velké výstavy, které zpravidla provázely obsažné, odborně fundované monograficky koncipované katalogy. Podstatná část těchto výstav vznikla přímo ve Vídni (mj. Wien um 1900. Die fröhliche Apokalypse), jiné byly koncipovány přímo ve Vídni (např. vloni Impresionisté).

O hojně navštěvovaných vídeňských výstavách se ostatně Helena Doudová ve své práci zmiňuje rovněž: nejen jako o průvodním jevu tzv. tzv. muzeálního boomu, ale hlavně z perspektivy reformy spolkových muzejních institucí – což je tématem její práce.

Poměrně složitou právní a správní problematiku zpracovala do přehledného textu: po historickém úvodu o vzniku o historii sběratelství a kulturní politice Rakouska se zabývá analýzou postupných novelizací zákona o organizaci výzkumu z roku 1989. Těžiště diplomní práce spočívá ve vyhodnocení důsledků zákona, jímž roku 1998 nabylo několik nejvýznamnějších muzeí, dosud přímo spravovaných státem, relativní autonomii a právní subjektivitu - a zároveň také větší odpovědnost.

Součástí postupně zaváděné reformy muzejnictví se stalo rovněž vybudování tzv. Museumsquartier. Jeho koncepce vyvolala debatu iniciovanou ministerstvem, probíhající ve dvou fázích (2005 a 2007). Předmětem odborné debaty se staly praktické otázky případného střetu gesce jednotlivých institucí zahrnutých do nového celku, kritice byla podrobena kritéria pro posuzování úspěšnosti, dotační politika, diskutovalo se o dopadu nezbytného navyšování vstupného na návštěvnost, o důsledcích ekonomizace na badatelskou činnost atd. Celá problematika se nakonec promítla do velmi instruktivní tabulky (příloha č. 2), srovnávající výši státní dotace s příjmy muzeí z vlastních aktivit v letech 1999 až 2008 – tedy skoro za celé tzv. reformní období.

Helena Doudová se dobře zorientovala v poměrně složité problematice. Do své analýzy se jí podařilo zahrnout řadu subtilních problémů souvisejících např. se specifikou jednotlivých sbírek, důsledky komercializace na vědeckou činnost a na financování provozu a restaurování sbírkových fondů. Stranou pozornosti nezůstaly ani vlivy jednotlivých ředitelů a

statisticky nezachytitelné konkurenční vztahy mezi věhlasnými muzejními institucemi, které se musely vyrovnávat s tendencemi zasahujícími do tradičních forem jejich existence (viz str. 48 - případ MAKu, který odmítl kalkulovat se vstupným). Závěry, k nimž dospěla (paradoxně okrajová role ministerstva, které reformu iniciovalo), jsou bezesporu pozoruhodné a lze si jen přát, aby nepochybně nutné změny ve financování „luxusní“ kultury proběhly i v ČR za podobných podmínek.

Heleně Doudové se podařilo postihnout složitost situace v celé řadě subtilit, včetně žárlivosti mezi jednotlivými institucemi, de facto nevyřešenými střety zájmů jednotlivých muzeí soutěžících o návštěvníky a změn postojů u střídajících se ministrů. Opírala se při tom jak o relevantní prameny, tak o bohatou literaturu vztahující se k fenoménu muzea. S ohledem na čtenáře by bylo jistě zajímavé na jednotlivé publikace jen neodkazovat, ale více citovat. Totéž platí o diskusích a polemikách vedených v tisku, které by přispěly k větší plastičnosti.

Závěrečné fáze práce na diplomkách sice zcela přirozeně probíhají za neurotizujícího chvatu, nicméně počet nedůsledně provedených oprav, překlepů a interpunkčních nedostatků poněkud ztěžují čtení.

Navrhuji ohodnotit práci jako velmi dobrou.

Anita Pelánová

2010-06-09